

TESTIMONIS DE TOT EL MÓN
SOBRE
BARCELONA

EDICIÓ MOLT AMPLIADA D'UNA
MONUMENTAL DOCUMENTACIÓ
DE VINT SEGLES

de Lluís Permanyer

Col·lecció: Barcelona, Ciutat i Barris

» Quan es compleix un mes de la mort de Lluís Permanyer, l'Ajuntament de Barcelona publica *Testimonis de tot el món sobre Barcelona. Edició molt ampliada d'una monumental documentació de vint segles*, l'antologia definitiva sobre la ciutat de Barcelona que tanca una exhaustiva tasca de recerca

» Es tracta del llibre pòstum d'un dels cronistes més reconeguts de Barcelona, un volum on donava per tancada la seva recerca més personal sobre citacions de testimonis, una edició ampliada amb més de 1.200 citacions

Per opinar, has de partir de la informació. Per això, quan vaig començar a fer periodisme de Barcelona, el primer que vaig fer va ser buidar 600 llibres sobre la ciutat. Llavors vaig pensar que ja podia començar a escriure sobre Barcelona.

Lluís Permanyer

Durant gairebé quatre dècades, Lluís Permanyer va recollir, amb passió, paciència i perseverança, centenars de citacions sobre Barcelona escrites per persones d'arreu del món. El 1993 en va publicar el primer recull i el 2007, una segona edició ampliada. Aquesta és la tercera i última entrega d'aquesta recerca incansable de personalitats que han conegut Barcelona, l'han trepitjada o hi han viscut i han deixat la seva impressió de la ciutat. El darrer llibre que ens deixa Lluís Permanyer recopila més de 1.200 citacions i testimonis orals o escrits al llarg de vint segles.

Permanyer ofereix aquí una darrera mirada plural, personal i sovint inèdita de la ciutat, plena de veus diverses, descobertes sorprenents i històries oblidades. El resultat d'aquesta cerca, feta amb l'ajut de lectors i col·laboradors, és més que un recull de citacions. És una invitació a redescobrir la ciutat a través de les paraules dels altres, a veure-la amb els ulls dels qui la van mirar per primera vegada, a sorprendre'ns per la pluralitat de visions que han anat teixint la imatge de Barcelona, amb les seves llums i les seves ombres.

Aquest és el darrer llibre que ens ha llegat Lluís Permanyer, que va morir el 23 d'octubre del 2025, just quan el llibre entrava a impremta.

Tot i això, vaig arribar a Barcelona amb una mica d'ansietat. La ciutat formiguejava al voltant nostre, ens ignorava, no compreníem el seu llenguatge: quin mitjà podíem inventar per fer-la entrar a les nostres vides? Era una juguesca la dificultat de la qual de seguida em va exaltar. Vam anar a parar prop de la catedral, a una pensió de les més mediocres, però em va agradar la nostra habitació; a la tarda, durant la migdiada, el sol disparava els seus dards vermells a través de les cortines de domàs, i era Espanya qui em cremava la pell. Amb quin zel l'empaitàvem! Com la majoria dels turistes de la nostra època, imaginàvem que cada indret, que cada ciutat tenia un secret, una ànima, una essència eterna, i que la tasca del viatger era descobrir-los; tanmateix, ens sentíem molt més moderns que Barrès perquè sabíem que no s'havia d'anar a buscar les claus de Toledo o de Venècia només als seus museus, als seus monuments, al seu passat, sinó al present, a través de les seves ombres i les seves llums, la seva gent, les seves olors, els seus menjars: és el que ens havien ensenyat Valéry Larbaud, Gide, Morand, Drieu La Rochelle.

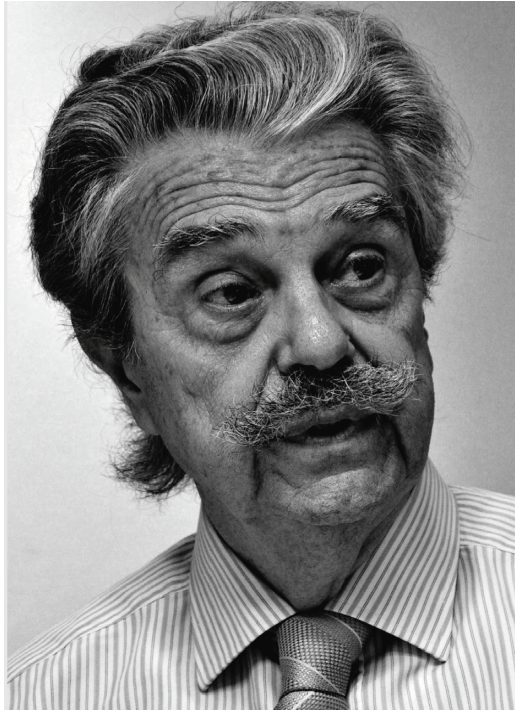
Simone de Beauvoir
(París, 1908)

La force de l'âge. Memòries publicades el 1960.

Testimoni, entre d'altres, del viatge que va fer amb Sartre el 1931.

Tot i que potser costi de creure, aquest llibre s'ha anat fent gairebé sol, però durant 37 anys. La iniciativa va néixer quan el 1987 vaig començar a ser cronista de Barcelona a *La Vanguardia*, on era ja redactor des del 1966.

Em va encuriosir que el barri Xino hagués atret tant una colla d'escriptors francesos després de la Primera Guerra Mundial. Aquest va ser el motiu pel qual vaig començar a prestar-hi atenció, amb un resultat d'allò més fructífer, estimulants i sorprenent. Vaig obrir una carpeta per anar guardant només la transcripció de les citacions escrites per gent de fora que anava descobrint. Aviat va agafar un gruix que em va permetre entreveure la possibilitat de fer un llibre monogràfic basat només en textos, sense cap mena de comentaris. Es tractava de prestar atenció només al tema i, sobretot, de seguir pistes que em portaven a terrenys fins llavors

mai sospitats. Així doncs: triar, copiar i guardar amb tenacitat, sense defallir. No m'ha costat ni m'ha cansat; ben al contrari: les descobertes han constituït un estímul extraordinari.

Confesso que no m'esperava pas l'acolliment tan encoratjador que va merèixer la primera edició de *Cites i testimonis sobre Barcelona*, editat per La Campana el 1993: es va exhaurir la mateixa Diada de Sant Jordi. Aquella reacció immediata i tan càlida em va esperonar a continuar buscant més referències. Però encara ha estat més emocionant la reacció dels lectors que m'han facilitat textos que havien trobat.

I és en aquest sentit que vull agrair la generositat de l'escriptor valencià Mariano Casas, qui, a la recerca de testimonis escrits sobre viatges a València, em va fer a mans un bon nombre de referències que de retruc o de pas esmentaven Barcelona. També he d'agraciar la col·laboració notable de l'escriptor barceloní Joan de Déu Domènech, qui, gràcies a la seva curiositat universal, m'ha tramès un conjunt de citacions rellevants. I al novel·lista Joan-Lluís Lluís, qui, en ser de Perpinyà, em va informar de nombroses referències publicades a França, moltes de les quals haurien passat inadvertides pel fet de tractar-se d'escriptors locals.

També m'han ajudat altres persones, algunes amb una citació o amb la pista d'un llibre, altres amb una dada biogràfica o qualsevol informació que havia de menester; rebin la meua gratitud, per ordre d'aparició en aquesta recerca emocionant: Ernest Lluch, Assumpció Gausa, Lluís Amigué, Jordi Jové Jorba, Jordi Llovet, Joan Margarit, Ignacio Vidal-Folch, Pilar Híjar, Albert Mallofré, Plàcid García-Planas, Francesc de Carreras, Esteban Linés, David Segarra, Joan Serra Sagristà, Joaquim Horta, Rafael Azcona, Paco Villar, Ignasi Riera, Pere Balaña i Abadia, M. Teresa Ocaña, John Wilkinson, José Guerrero Martín, Oriol Castany,

Adolfo Sotelo Vázquez, Joan Mateu, Luis Monreal y Tejada, Alexis Eudald Solà, Elvira Farreras, Pilar Casamada, Jordi Batlle Caminal, Ángel Crespo, Quim Monzó, Lluís Izquierdo, Joan Pere Yáñez, J. Perelló, Sergio Vila-Sanjuán, Cecilia Vilas, Josep M. Montserrat, Enrique Vila-Matas, Mingus B. Formentor, Agustí Fancelli, Jaime Arias, Pau Serrano i Fuertes, Gabriel Pernau, Rosa Massagué, Felicia Esquinas, Carola Duran, Josep Roca, Roger Aliet, Josep Ignasi Saranyana, Martin Tonner, Sergi Pàmies, Carles Singla, Xavier Mas de Xaxàs, Jorge Ordaz, Joan Ollé, Pere Riera Obiol, Julià Guillamon, Carles Salmurri i Miquel Porta Perales. I a Júlia Balcells, pel seu llibre *Cartes des de Barcelona*. M'ha estat útil la investigació *Cataluña en la literatura castellana*, de Carles Bastons i Joan Estruch. Un agraïment especial mereix la professionalitat de Marga Pont, per la revisió general i profunda que ha dut a terme.

Hi ha un referència col·lectiva, la pista de la qual me la va aportar Joan de Déu Domènech, que he preferit comentar aquí, a més de dedicar-li una entrada personalitzada. Es tracta de la convocatòria poètica que el 6 de novembre de 1821 feu l'Académie Française amb motiu de la col·laboració humanitària aportada pel país veí a causa de l'epidèmia terrible de febre groga que esclatà a Barcelona el mes d'agost d'aquell any. Van ser presentats cent trenta poemes a la convocatòria extraordinària del 1823 —sota el tema genèric de *Le dévouement des médecins français et des soeurs de Saint-Camille, à l'occasion de la fièvre jaune de Barcelone*—, escrits gairebé tots per autors que avui són perfectes desconeguts.

Només hi havia una excepció: Victor Hugo. Malauradament, la seva oda no contenia ni un sol mot explícit que permetés identificar Barcelona; sortosament vaig trobar el fragment d'una carta en la qual contava que l'havia batejada amb el nom de la Ciutat Comtal, però que acceptava que li fos canviat el títol, cosa que per desgràcia va passar efectivament. En resum, no deixa de ser una citació per omissió, és cert, però la categoria de l'autor mereix que el seu nom aparegui en aquest llibre.

La quantitat de material aplegat em va obligar, en aquell segon volum que era, de fet, un llibre gairebé nou en haver aconseguit moltíssima informació (*1.000 testimonis sobre Barcelona*, editat per La Campana i l'Ajuntament de Barcelona el 2007), a escurçar les citacions, ja que el més important era donar una informació, que llavors pot ser seguida i ampliada per tothom qui s'hi reconegui encuriolit.

No cal dir que ha estat una feina gratificant i molt divertida, i que, a més, m'ha aportat sorpreses inesperades, com, per exemple, descobrir la novel·la publicada a Londres el 1934 pel popular escriptor Rupert Croft-Cooke *Cosmopolis*. No solament l'acció passa a Barcelona, sinó que hi tenen un paper destacat un pare i un fill de cognom inimaginable: Permanyer!

Agraeixo al meu company José Martí Gómez que em donés la pista d'una organització de llibreters londinencs especialitzada en la recerca de llibres antics fora de catàleg; la seva provada eficàcia em va permetre d'aconseguir un exemplar d'aquesta novel·la.

Vist el resultat i el to dominant de les citacions, algú pot maliciar que he fet mans i mànigues per triar aquelles que resultaven favorables al prestigi de la ciutat. No nego que el balanç és molt elogiós, però també he de deixar clar que precisament per això, quan era factible optar, sempre he preferit incloure la crítica per evitar la sensació d'una tendenciosa inclinació partidista.

Aquest tercer volum que ara teniu a les mans, també molt ampliat amb força citacions noves, ja no tindrà continuació: vaig decidir no prosseguir la recerca en haver-se produït, en els últims anys, una veritable i generalitzada allau informativa, generada sobretot per la popularitat guanyada per la nostra estimada Barcelona arran dels Jocs Olímpics.

Lluís Permanyer

Lluís Permanyer, el cronista que va explicar Barcelona

Lluís Permanyer i Lladós (Barcelona, 1939-2025) va ser una de les veus més reconegudes i respectades del periodisme català. Considerat, de manera gairebé unànime, com el gran cronista de Barcelona, va dedicar més de sis dècades a observar, interpretar i narrar l'evolució d'una ciutat que coneixia amb una precisió gairebé enciclopèdica i que estimava amb una devoció crítica, lúcida i persistent.

Format en Dret a la Universitat de Barcelona i acreditat com a periodista, Permanyer va iniciar la seva carrera a la revista *Destino*, on va destacar per les entrevistes i per la introducció del "Qüestionari Proust" en el món cultural català. El 1966 es va incorporar al diari *La Vanguardia*, rotatiu on va treballar fins al final de la seva vida i des del qual es convertiria en un referent absolut de la crònica urbana.

Tot i que els primers anys es va moure en l'àmbit internacional, aviat va deixar clar que la seva especialitat —i el seu terreny natural— era Barcelona. En va retratar l'arquitectura, l'urbanisme, la vida cultural, les transformacions socials, les contradiccions i també les derrotes. Va publicar més de vuitanta llibres, molts centrats en la ciutat i en els seus personatges: des de la burgesia barcelonina fins als artistes contemporanis, passant per espais emblemàtics i episodis sovint oblidats de la memòria urbana.

Rigorós, exigent i deliberadament independent, va rebutjar qualsevol càrrec institucional que pogués comprometre la seva llibertat: no volia ser cronista “oficial” de res —ho era, de fet, sense títols— i va mantenir una distància professional que li va permetre escriure sense concessions. La seva obra combina una meticulosa documentació amb un estil directe i elegant, capaç d’explicar amb claredat tant una polèmica arquitectònica com els matisos més subtils de la vida quotidiana barcelonina.

Al llarg de la seva trajectòria va ser reconegut amb premis diversos, com el Luca de Tena, el Ciutat de Barcelona, el Premi Nacional de Periodisme de Catalunya i el Premi Nacional de Periodisme Cultural. A títol personal, però, sempre va mantenir que l’autèntic reconeixement era poder dedicar-se a observar i explicar la ciutat que l’apassionava.

La mort recent de Lluís Permanyer el 23 d’octubre de 2025 ha deixat un buit en el periodisme cultural i urbà. El seu llegat —articles, llibres, fotografies i, sobretot, una mirada única sobre Barcelona— continua sent un mapa imprescindible per entendre la ciutat de les darreres dècades.

Per a més informació:

<http://ajuntament.barcelona.cat/barcelonallibres/>

Laura Santaflorientina / Tel.: 699061244 / A/e: laurasantaflorientina@gmail.com